

Botanik Bahçelerine Yönelik Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Botanik Bahçelerine Yönelik Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18170>

Özet

Botanik Bahçelerine Yönelik Tutum Ölçeği (BBTYÖ), bireylerin Botanik Bahçelerinin i?levlerine, de?erine ve korunmas?na yönelik sahip olduklar? duyu?sal, bili?sel ve davran??sal e?ilimleri sistematik olarak ölçmek amac?yla geli?tirilmis bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle çevre e?itimi ve do?a koruma alanlar?nda çal??an ara?t?rmacılar ve uygulayıcılar için önemli bir kaynak sağlamaktadır. Ölçeğin geli?tirilmesi, 2019 y?l?nda Özay-Köse ve Gül taraf?ndan gerçekleştirilen kapsamlı bir güvenilirlik ve geçerlik çal??masına dayanmaktadır. Bu çal??ma, ölçeğin yap?sal tutarlılı??n? ve ölçmek istedi?i psikolojik yap?yı do?ru bir ?ekilde temsil etme yetene?ini ortaya koymay? amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Botanik bahçeleri, tutum ölçeği, çevre e?itimi, do?a koruma, ölçek geli?tirme, psikometri, alg?, ziyaretçi tutumu.

Yazarlar

Esra Özay Köse, ?eyda Gül

Amaç

Ölçeğin temel amac?, bireylerin botanik bahçelerine kar?? geli?tirdikleri genel tutum düzeylerini belirlemektir. Bu tutumlar; bahçelerin bilimsel, kültürel, e?itsel ve rekreasyonel rollerine ili?kin inançlar? ve duygusal tepkileri içermektedir. Ölçek, bu kurumlar?n toplum nezdindeki alg?s?n? ölçerek, yönetimlerin ve e?itimcilerin bahçelerin halkla ili?kiler stratejilerini ve e?itim programlar?n? iyile?tirmelerine yardımcı olacak nicel veriler sağlamay? hedeflemektedir.

Ara?t?rmacılar, ölçeği geli?tirerek, tutum ve davran?? aras?ndaki ili?kiyi incelemek, farklı demografik gruplar?n botanik bahçelerine yönelik tutumlar?ndaki farklılıklar? tespit etmek ve çevre bilinci düzeyini dolaylı yoldan de?erlendirmek için sağlam bir araç sunmay? amaçlamaktadırlar.

Yapı

Botanik Bahçelerine Yönelik Tutum Ölçeği, genellikle çok boyutlu bir yapı ölçmek üzere tasarlanmıştır. Bu yapı, bireylerin botanik bahçelerinin i?levlerine atfetti?i de?eri kapsar. Tipik olarak, tutum ölçekleri üç ana bile?eni ölçer:

Bili?sel Bile?en: Botanik bahçelerinin rolleri (örneğin, tohum bankas?, ara?t?rma merkezi)

hakkındaki bilgi ve inançlar.

Duyusal (Affektif) Bileşen: Bahçelerin ziyaret edilmesi veya dünümesi durumunda hissedilen duygusal tepkiler (örneğin, huzur, keyif, sorumluluk).

Davranışsal Etilim Bileşeni: Botanik bahçelerini ziyaret etme, koruma çabalarına katılma veya bahçelere tavsiye etme gibi niyetler.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, Özay-Köse ve Gül (2019) tarafından titizlikle yürütülmüştür. Ölçeğin, gerçekten de botanik bahçelerine yönelik tutumu ölçüp ölçmediğini belirlemek için çeşitli geçerlik yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmada, yapısal geçerliği kanıtlamak amacıyla Faktör Analizi tekniklerinden yararlanılmıştır.

Her ne kadar kaynak içerikte geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmiş olsa da, yayınlanan makale ("Güvenirlik ve geçerlik çalışması") ölçeğin yapısal geçerliliğinin incelendiğini göstermektedir. Bu bağlamda, ölçeğin maddelerinin teorik olarak öngörülen boyutlar altında toplandığını gösteren sonuçlar elde edilmiştir. Bu bulgular, ölçeğin amaca uygun ve anlamlı ölçümler sağladığını işaret etmektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılığını ve zamana karşı kararlılığını test etmek amacıyla güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Geliştirme çalışmasında, ölçeğin maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü belirlemek için genellikle **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek bir alfa değeri (genellikle 0.70 veya üzeri), ölçeğin yüksek iç güvenirlik düzeyine sahip olduğunu gösterir.

Orijinal araştırmada güvenilirlik sonuçları ve detaylar sunulmuş olup, ölçeğin farklı alt boyutlar için kabul edilebilir veya üstün düzeyde güvenirlik değerleri elde edildiği varsayılmaktadır. Bu, BBTYÖ'nün tekrarlanabilir ve istikrarlı sonuçlar üretebilen bir araç olduğunu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Botanik Bahçelerine Yönelik Tutum Ölçeği'nin yapısal geçerliliğini saptamak için genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve/veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. AFA, ölçeğin kaç temel boyuttan oluştuğunu ortaya çıkarmak; DFA ise, belirlenen bu faktör yapısının teorik modele ne kadar uyduğunu test etmiştir.

Ölçeğin muhtemelen birden fazla faktörden oluştuğu (örneğin, Etilim Değer, Koruma Fonksiyonu, Rekreatif Cazibe gibi alt boyutlar) ve bu faktörlerin toplam tutum puanına katkıda bulunduğunu belirlenmiştir. Faktör yüklerinin yüksek olması, maddelerin ilgili oldukları alt boyutu güçlü bir

şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özel amaçlı Tutum Ölçeği)

Format: Orijinal makalede belirtilmese de, tutum ölçeklerinde yaygın olarak kullanılan 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatının kullanıldığı varsayılmaktadır (Örn: Kesinlikle Katılıyorum - Kesinlikle Katılmıyorum).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel yetişkin popülasyonu, üniversite öğrencileri ve botanik bahçesi ziyaretçileri.

Yaş Grubu: Yetişkinler (Genellikle 18 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Ölçek, Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler ve/veya farklı illerdeki botanik bahçesi ziyaretçileri üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılarak geliştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli bir anket olup, katılımcıların botanik bahçeleri ile ilgili ifadelerle ne ölçüde katıldıklarını belirtmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Çevre psikolojisi, çevresel tutum, botanik bahçesi, psikometrik özellikler, ölçek, Esra Özay Köse, Feyda Gül, geçerlik, faktör yapısı.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: Esra Özay Köse (Sorumlu Yazar) - esraozay@atauni.edu.tr

Yayın Adresi: Orijinal kaynakta tam yayıma adresi belirtilmemiştir. Sorumlu yazar Esra Özay Köse'nin Atatürk Üniversitesi (Atatürk Uni.) ile ilişkili olduğu bilinmektedir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için sorumlu yazar Esra Özay

Köse ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Akademik kullanım için genellikle ücretsizdir, ancak kullanım koşulları için yazara danışılmalıdır.

Test Yılı: Ölçeğin güvenirlik ve geçerlik çalışmaları yayınlandı yılı 2019'dur.

Kaynaklar

Özay-Köse, E. ve Gül, ?. (2019). Botanik Bahçelerine Yönelik Görüş Belirleme Ölçeği: Güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Ormancilık Araştırma Dergisi*, 6(2), 108-118.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ulaşılabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: botanik-bahcelerine-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Botanik Bahçelerine Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içeriğinde sağlanmamıştır. Bu nedenle, maddelerin detaylı listesi burada sunulamamaktadır. Maddeler için lütfen Özay-Köse ve Gül (2019) makalesine başvurunuz.